

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 256//05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. K. V., N., zastúpenej advokátkou JUDr. Z. T., P., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v T. sp. zn. ČVS: ORP-751/1-OVK-TN-2004 z 21. júla 2005 a uznesením Okresnej prokuratúry v Trenčíne č. k. 1 Pv 659/2004-125 z 30. augusta 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. K. V. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2005 doručená sťažnosť Ing. K. V., N. (ďalej len „sťažovateľka“), podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a zákazu zneužitia práv podľa čl. 17 dohovoru a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v T. (ďalej aj „vyšetrovateľ“)

sp. zn. ČVS: ORP-751/1-OVK-TN-2004 z 21. júla 2005 a uznesením Okresnej prokuratúry v Trenčíne (ďalej aj „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pv 659/2004-125 z 30. augusta 2005.

Zo sťažnosti vyplynulo, že: *«Sťažovateľka podáva ústavnú sťažnosť, nakoľko je nútená sa domáhať ochrany svojich práv na Ústavnom súde SR z dôvodu, že uzneseniami vyšetrovateľa OR PZ v T., odd. vyšetrovania a následne uznesením prokurátora OP v Trenčíne boli porušené jej základné práva a slobody garantované Ústavou SR a základné slobody vyplývajúce z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

Sťažovateľka bola manželkou Ing. F. V. a spoločne s manželom užívali byt v N. Za trvania manželstva dochádzalo od r. 1991 medzi sťažovateľkou a manželom ku konfliktom, kedy Ing. V. sťažovateľku napadol dňa 4. 8. 1991, spôsobil jej zlomeninu nosových kostí s dobou liečenia 21 dní. Sťažovateľka vzhľadom na postavenie Ing. V. v práci a najmä jeho sľub, že sa k fyzickému napádaniu nikdy nevráti, podľa vtedy možných ustanovení trestného poriadku, trestné oznámenie zobrala späť a trestné stíhanie bolo zastavené.

Sťažovateľka veľakrát konflikty riešila privolaním policajnej hliadky, podaním trestných oznámení a v konečnom dôsledku návrhom o rozvod manželstva.

Konflikty oboch manželov boli postúpené vo všetkých prípadoch okrem spomínaného v roku 1991, až do r. 2004 na prejednanie priestupku a Ing. V. bol aj uznaný vinným za priestupky proti občianskemu spolunažívaniu a fyzický útok.

Nakoľko sa situácia vyhrocovala a najmä fyzické napádania zo strany Ing. V. sa stupňovali, sťažovateľka podala návrh o rozvod manželstva a zároveň na okresný súd podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým žiadala, aby odporcovi súd zakázal dočasne vstupovať do sídla ich trvalého bydliska až do právoplatného skončenia konania o úplné vylúčenie odporcu z užívacieho práva k bytu.

OS v Trenčíne v konaní 8 C 75/2004 dňa 25. 6. 2004 vydal predbežné opatrenie a vyhovel sťažovateľke s tým, že Ing. V. zakázal dočasne vstupovať do trvalého bydliska až do právoplatného skončenia veci o vylúčenie odporcu z užívacieho práva k bytu. Súd v uznesení o vydaní predbežného opatrenia konštatoval zo strany Ing. V. vyhrážky fyzickej likvidácie, fyzické napadnutia a nadávky aj pred malol. synom s tým, že konštatuje, že naposledy bol fyzický útok dňa 12. 5. 2004, ktorý bol opäť predmetom priestupkového konania proti občianskemu spolunažívaniu a zároveň aj tu boli konštatované zranenia

s predpokladanou dobou liečby 5 dní. K 25. 6. 2004, teda ku dňu vydania predbežného opatrenia nebolo toto priestupkové konanie ukončené.

Ing. V. po doručení predbežného opatrenia nerešpektoval toto uznesenie OS v Trenčíne, byt odmietal opustiť a naďalej pokračoval v svojom konaní, myslíme tým k fyzickým a psychickým útokom na sťažovateľku. Napriek nadobudnutiu účinnosti uznesenia o zákaze vstupu do trvalého bydliska Ing. V. stále sa tu zdržoval a tento dňa 14. 8. 2004 fyzicky po predchádzajúcej hádke napadol sťažovateľku a spôsobil jej zranenia v oblasti úst, nosa, tým, že ju päťou udrel do tváre, po údere stratila stabilitu a pri páde sa udrela o pracovnú dosku kuchynskej linky, a utrpela odreniny hrudných stavcov chrbta s PN od 16. 8. 2004 do 3. 9. 2004. Sťažovateľka podala trestné oznámenie a dňa 23. 9. 2004 vyšetrovateľ OR PZ v T. pracovisko N. pod ČVS: 751/1-OVK-TN-2004 začal trestné stíhanie pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a Tr. zák. a pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. Od vznesenia obvinenia Ing. V. a po výsluchu poškodenej – sťažovateľky dňa 23. 9. 2004, polícia, resp. vyšetrovateľ začal podľa názoru sťažovateľky a jej právneho zástupcu vykonávať prietahy v konaní, najmä v konaní nekonal. Sťažovateľka podávala na vyšetrovateľa sťažnosti na prietahy v konaní a následne aj žiadala o vylúčenie vyšetrovateľa z veci z dôvodu, že jej býv. manžel je bratom vyšetrovateľa policajného zboru OR PZ v T., pracovisko D. Viackrát jej býv. manžel počas hádok a útokov zdôraznil, že vzhľadom na svoje známosti a jeho postavenie v zamestnaní, nepreukáže svoje tvrdenia a sťažovateľka začala pociťovať, že vyhrážky o nedostupnosti k spravodlivému vyšetreniu a súdu začínajú byť pravdivé. Dozorujúci prokurátor nepovažoval dôvody odňatia veci vyšetrovateľovi za dôvodné a tiež neuznal sťažnosti na prietahy v konaní. Okrem výsluchov oboch účastníkov konfliktov, t. j. poškodenej a obvineného, v prípravnom konaní vyšetrovateľ nariadil znalecké dokazovanie na psychologické vyšetrenie malol. syna M., na jeho celkovú charakteristiku so zameraním na všeobecnú vieryhodnosť jeho osobnosti. Sťažovateľka namietala zaujatosť psychológa, ktorý bol pribratý ako znalec z dôvodu, že je priateľom brata obvineného a taktiež namietala tento dôkaz, nakoľko i keď sú býv. manželia t. č. rozvedení, doposiaľ nie je právoplatne rozhodnuté o zverení malol. syna do výchovy a opatery, otec so synom manipuluje a z toho dôvodu tento dôkaz sťažovateľka nepovažovala za objektívny. Opäť námietky sťažovateľky neboli dôvodné a úkon bol vykonávaný. Vyšetrovateľ nevypočul

ostatných svedkov, ktorých navrhovala sťažovateľka a to najmä praktickú lekárku MUDr. J. B., ktorá ošetrovala po útokoch sťažovateľku a tiež susedku sťažovateľky L. S. Chcem podotknúť, že znalec sa v svojom posudku nezaoberal takými skutočnosťami, ktoré mu sťažovateľka uvádzala a to napr. správanie syna v škole, kde triedna učiteľka do žiackej knižky uviedla, že syn sa hrubo správa k spolužiackam, vulgárne na ne pokrikuje z okna a pod. Vyšetrovateľ zámerné nenariadil znalecké dokazovanie na zistenie post traumatického syndrómu u sťažovateľky, čo tiež považujeme za zámerné a účelové. Po doručení znaleckého posudku a urgenciách zo strany sťažovateľky, aby v konaní boli vykonávané ďalšie dôkazy a aby vyšetrovateľ nespôsobil prieskumy a pod., dňa 21. 7. 2005 vyšetrovateľ OR PZ v T. pracovisko N. vydal uznesenie, ktorým zastavil trestné stíhanie, „lebo nie je tento skutok trestnými činom a nie je dôvod na postúpenie veci“.

Proti tomuto uzneseniu si sťažovateľka podala na Okresnú prokuratúru v Trenčíne v zákonnej lehote sťažnosť, ktorú okresný prokurátor v konaní 1 Pv 659/2004-125 zamietol, nakoľko sa stotožnil s uznesením vyšetrovateľa a uviedol, že sťažnosť nie je dôvodná. Opravný prostriedok nie je prípustný. Sťažovateľka chce poukázať na absolútne nesprávne uvádzané dôvody oboch rozhodnutí. Skutkové podstaty skutkov, pre ktoré sa viedlo trestné stíhanie boli zmenené, dopĺňané vyšetrovateľom a boli v nich uvádzané skutočnosti, ktoré nikdy sťažovateľka neuviedla a z toho dôvodu považuje rozhodnutia Okresného riaditeľstva PZ v T. a Okresnej prokuratúry v Trenčíne, za nekvalifikované, neobjektívne a nie v súlade s trestným právom SR. Ak vyšetrovateľ a prokurátor dospeli k záveru, že nejde o žiadny trestný čin v konaní Ing. V., ako zdôvodnili PN a viditeľné rany po útokoch na tele Ing. V.? Vyšetrovateľ oprel svoje uznesenie o výpoveď malol. syna M., pričom sťažovateľka vo výpovediach uvádzala, že syn takmer nikdy nevidel fyzické útoky otca na jej osobu, avšak najväčším pochybením v prípravnom konaní bola skutočnosť, že vyšetrovateľ vyvodil závery o spôsobe mechanizmu zranenia subjektívne, bez znaleckého posudku. Domnievame sa, že bolo jeho povinnosťou ustanoviť v skutku ohľadne ublíženia na zdraví znalca, ktorý mal vyhodnotiť výpovede poškodenej, obvineného a príp. aj malol. syna, ktorý tvrdil, že si matka zranenia spôsobila sama a znalec mal určiť možný mechanizmus zranenia a ktorá z alternatív uvádzaných poškodenu, obvineným, príp. svedkami je dôveryhodnejšia, pričom znalec mal vyhotovovať posudok až po vypočutí lekárky, ktorá vystavovala PN a vykonávala prvé ošetrovanie, príp. po výsluchu iných svedkov. Tieto pochybenia považujeme za

pochybenia zámerné a ich nevykonaním je snaha nevyšetriť konanie Ing. V. v súlade so zákonom aj s ohľadom na uznesenie vyšetrovateľa zo dňa 21. 7. 2005, ktorý na str. 7 v dolnej časti uvádza, že z lekárskej správy J. B., ošetrojúcej lekárky sťažovateľky je zistené, že sťažovateľka počas napadnutí manželom nebola PN, resp. jej bola vystavená na maximálne 5 dní. (...) Neobjektívnosť a zaujatosť vo vyšetrovaní utvrdzuje sťažovateľku aj porušenie procesných noriem trestného práva. Po vznesení obvinenia Ing. V. pre trestný čin podľa § 221 ods. 1 Tr. zák., § 215 ods. 1 písm. a Tr. zák., neskôr § 171 ods. 3 Tr. zák., vyšetrovateľ upozornil sťažovateľku na zmenu právnej kvalifikácie tak, že stíhané skutky budú posudzované iba ako trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a Tr. zák. Taktiež skutok stíhaný podľa § 171 ods. 3 Tr. zák. bude posudzovaný naďalej ako trestný čin podľa § 238 ods. 1 Tr. zák. V uznesení vyšetrovateľa zo dňa 21. 7. 2005, ktorým zastavuje trestné stíhanie sú však uvádzané ustanovenia §§, ktoré podľa predchádzajúcich upozornení mali byť posudzované podľa iných ustanovení trestného zákona. Z toho vyplýva, že uznesením o zastavení stíhania má byť rozhodnuté o všetkých skutkoch. Zámerom uznesenia je neprehľadnosť a najmä nemožnosť preskúmania v prípade nejasností, o ktorých skutkoch bolo rozhodnuté zastavením trestného stíhania. (...)

Tvrdím, že napadnutými rozhodnutiami došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 bod I. a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 11.»

Poukazujúc na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie „a po vykonaní dokazovania vyniesol tento nález:

„Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v T., odbor všeobecnej kriminality, 1. oddelenie vyšetrovania pracovisko N. zo dňa 21. 7. 2005, ČVS: ORP-751/1-OVK-TN-2004 a Uznesením Okresnej prokuratúry v Trenčíne zo dňa 30. 8. 2005 1 P v 659/2004 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 bod. I. a porušeniu zákazu zneužitia práv podľa čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 11 a k porušeniu ústavného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Uznesenie vyšetrovateľa OR PZ T. zo dňa 21. 7. 2005 ČVS: ORP-751/1-OVK-TN-2004 a uznesenie Okresnej prokuratúry v Trenčíne zo dňa 30. 8. 2005 I Pv 659/2004-125 sa zrušujú.

Okresná prokuratúra v Trenčíne je povinná nahradiť sťažovateľke náhradu trov konania a právneho zastúpenia ako budú vyčíslené.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej a druhej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Podľa čl. 17 dohovoru sa nič v tomto dohovore nemôže vykladať tak, akoby dávalo štátu, skupine alebo jednotlivcovi akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov zameraných na zničenie ktoréhokoľvek z tu priznaných práv a slobôd alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než to Dohovor ustanovuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie zákazu zneužitia práv podľa čl. 17 dohovoru a porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v T. sp. zn. ČVS: ORP-751/1-OVK-TN-2004 z 21. júla 2005 a uznesením Okresnej prokuratúry v Trenčíne č. k. 1 Pv 659/2004-125 z 30. augusta 2005.

V zmysle § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie

zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány. Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre a opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľke účinnú ochranu jej práv a právom chránených záujmov (mutatis mutandis IV. ÚS 158/03). Použitie týchto právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, a teda i podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. Zo sťažnosti nevyplýva, že sťažovateľka podala podnet podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre na preskúmanie zákonnosti postupu okresnej prokuratúry pri vybavovaní jej sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa. Okrem toho sťažovateľka, ktorá je zastúpená advokátkou, neuviedla žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala ospravedlnenie nevyužitia všetkých právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej práv poskytuje. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľka, ak sa domnieva, že označené orgány činné v trestnom konaní porušili jej základné práva podľa čl. 6 ods. 1, čl. 17 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, nevyužila tie právne prostriedky, ktoré jej zákon účinne poskytuje na ochranu jej práv voči rozhodnutiam uvedených orgánov činných v trestnom konaní.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť sťažovateľky nie je prípustná pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, a rozhodol o nej podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2005